

Szkoła Podstawowa nr 4 im. Bolesława Chrobrego w Goleniowie

OGÓLNE KRYTERIA I WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY

Wymagania edukacyjne z historii dla klasy 4 szkoły podstawowej oparte na *Programie nauczania historii*
w szkole podstawowej „Wczoraj i dziś” Reforma 26

Wymagania na poszczególne oceny						
Temat lekcji	Zagadnienia	na ocenę dopuszczającą 30%- 50%	na ocenę dostateczną od 51%-70%	na ocenę dobrą od 71%-86%	na ocenę bardzo dobrą od 87%- 97%	na ocenę celującą od 98% -100%
Rozdział 1. Z historią na ty						
1. Pierwsza lekcja historii	– kilka znaczeń słowa „ historia”; – historia a baśnie i legendy;	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>współczesność, przeszłość, historia, legenda, baśń</i> ; – rozróżnia przeszłość od współczesności;	– potrafi podać przykłady postaci legendarnych i historycznych;	– wie, czym różni się historia od legendy i baśni;	– omawia rolę źródeł historycznych w procesie poznawania dziejów;	– ocenia wiarygodność różnego rodzaju źródeł pisanych;
2. Historia – nauka o przeszłości	– historia jako nauka o przeszłości; – efekty pracy historyków i archeologów; – źródła historyczne, ich przykłady oraz podział; – wiarygodność źródeł; – od przyczyn do skutków;	– potrafi krótko scharakteryzować, czym zajmują się historycy;	– poprawnie posługuje się terminami: <i>archeologia, źródła historyczne</i> ; – rozróżnia pracę historyków i archeologów; – wyjaśnia, czym są przyczyny i skutki; – dokonuje podstawowego podziału źródeł historycznych.	– wskazuje różne przykłady materialnych źródeł pisanych i niepisanych.	– wie, w jaki sposób historycy ocenia wiarygodność źródła;	– potrafi zaproponować podział źródeł pisanych bądź niepisanych na podkategorie; – rozumie związki przyczynowo – skutkowe;

Szkoła Podstawowa nr 4 im. Bolesława Chrobrego w Goleniowie

3. Historia mojej rodziny	– znaczenie pamiątek rodzinnych; – drzewo genealogiczne – sposób przedstawienia historii rodziny;	– podaje przykłady pamiątek rodzinnych.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>ród, drzewo genealogiczne</i>; – przygotowuje drzewo genealogiczne najbliższej rodziny;	– poprawnie posługuje się terminem <i>tradycja</i>; – wie, jak poznać przeszłość rodziny;	–podaje przykłady rodzinnych tradycji.	–podaje przykłady regionalnych tradycji.
4. Czas w historii	– chronologia i przedmiot jej badań; – oś czasu i sposób umieszczania na niej dat; – podstawowe określenia czasu historycznego (<i>data, okres p.n.e. i n.e., tysiąclecie, wiek</i>); – cyfry rzymskie oraz ich arabskie odpowiedniki; – epoki historyczne: starożytność, średniowiecze, nowożytność, współczesność oraz ich daty graniczne.	– przy pomocy nauczyciela używa terminów chronologicznych: <i>tysiąclecie, wiek</i>; – umieszcza daty na osi czasu.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>chronologia, okres p.n.e. i n.e</i> – zamienia cyfry arabskie na rzymskie; – porządkuje fakty i epoki historyczne oraz umieszcza je w czasie.	– poprawnie posługuje się terminami: <i>era, epoka historyczna</i>; – podaje cezury czasowe epok historycznych.	– wyjaśnia okoliczności ustanowienia roku 1 i podziału na dwie ery; – podaje przykłady innych rachub mierzenia czasu.	– charakteryzuje główne epoki historyczne.

Szkoła Podstawowa nr 4 im. Bolesława Chrobrego w Goleniowie

5. Obliczanie czasu w historii	– obliczanie upływu czasu między poszczególnymi wydarzeniami; – określanie, w którym wieku doszło do danego wydarzenia; – podział czasu na wieki i półwiecza.	– przy pomocy nauczyciela określa, w którym wieku miało miejsce dane wydarzenie; – oblicza upływ czasu między wydarzeniami w ramach jednej ery.	– poprawnie wskazuje wydarzenie wcześniejsze w czasach p.n.e; – oblicza upływ czasu między wydarzeniami w ramach obu er.	– określa początek i koniec wieku; – poprawnie umiejscawia wydarzenia z obu er na osi czasu.	– oblicza upływ czasu między wydarzeniami, w tym na przełomie obu er.	– przyporządkowuje wydarzenia do epok historycznych.
Rozdział II: Mała i duża ojczyzna						
1. Mieszkamy w Polsce	– naród polski jako zbiorowość posługująca się tym samym językiem, mająca wspólną przeszłość i zamieszkująca to samo terytorium; – polskie symbole narodowe; – polskie święta państwowe ; – znaczenie terminów: <i>wspólnota państwowa, naród, Ojczyzna, symbole narodowe,</i>	– wskazuje na mapie państwo polskie i jego granice; – przy pomocy nauczyciela posługuje się terminem <i>symbole narodowe;</i>	– poprawnie posługuje się terminem <i>naród;</i> – przedstawia polskie symbole narodowe; – przedstawia najważniejsze święta państwowe; – wskazuje na mapie stolicę państwa;	– wskazuje na mapie największe miasta; – przedstawia genezę najważniejszych świąt państwowych;	– podaje przykłady dziedzictwa narodowego Polaków;	– omawia genezę polskich symboli narodowych;
2. Moja mała ojczyzna	– „wielka” i „mała” ojczyzna; – patriotyzm jako miłość do ojczyzny; – sposoby wyrażania patriotyzmu; – „małe ojczyzny” i ich	– przy pomocy nauczyciela poprawnie posługuje się terminami: <i>ojczyzna, patriotyzm;</i>	– podaje przykłady postaw i zachowań patriotycznych;	– poprawnie posługuje się terminem „<i>mała ojczyzna</i>”; – podaje przykłady tradycji małych ojczyzn.	– poprawnie posługuje się terminem <i>region;</i> – <i>wskazuje na mapie główne krainy historyczne Polski oraz największe miasta;</i>	– wskazuje wybitne postaci w dziejach regionu; – tworzy przewodnik po własnym regionie;

Szkoła Podstawowa nr 4 im. Bolesława Chrobrego w Goleniowie

	tradycje; – znaczenie terminów: <i>ojczyzna, mała ojczyzna, patriotyzm</i> ; – państwo polskie i jego krainy historyczne; – mój region częścią Polski;					
3. Historia mojej okolicy	– historia małej ojczyzny; – ślady historii w terenie; – wartość historyczna legend;	– wskazuje na mapie swoją miejscowość;	– wie, jak poznać historię małej ojczyzny; – wymienia instytucje, w których można szukać informacji o historii miejscowości;	– wie, jakie zabytki są w okolicy;	– tworzy przewodnik po własnej miejscowości;	– zna legendy regionalne;
4. Jak korzystać z mapy historycznej?	– czym jest mapa historyczna; – znaczenie mapy w pracy historyka; – odczytywanie informacji z mapy historycznej; – podobieństwa i różnice między mapą a planem;	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>mapa, plan</i> ; – dostrzega różnice między mapą a planem;	– poprawnie posługuje się terminami: <i>legenda, symbol</i> ; – objaśnia symbole legendy mapy; – odczytuje z mapy podstawowe informacje.	– wyjaśnia, czym jest kartografia; – przygotowuje proste plany miejscowe.	– rozróżnia mapę geograficzną, polityczną, historyczną.	– wyjaśnia zasadę działania i rolę GPS-u we współczesnej lokalizacji przestrzennej.
Rozdział III: Z najdawniejszych dziejów						
1. Jak żyli pierwsi ludzie?	– najstarsi przodkowie człowieka – różnice między koczowniczym a osiadłym trybem życia – życie człowieka pierwotnego;	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>koczowniczy i osiadły tryb życia</i> ,	– poprawnie posługuje się terminami: <i>hodowla, koczowniczy tryb życia, osiadły tryb życia, rewolucja neolityczna</i> , – opisuje różnice	– porównuje koczowniczy tryb życia z osiadłym – opisuje życie ludzi pierwotnych – wyjaśnia, dlaczego narzędzia metalowe są	– wyjaśnia, na czym polegała rewolucja neolityczna – wyjaśnia znaczenie nabycia umiejętności wskrzeszania ognia przez	– wskazuje umiejętności, których nabycie umożliwiło ludziom przejście na osiadły tryb życia – wyjaśnia skutki rewolucji neolitycznej

Szkoła Podstawowa nr 4 im. Bolesława Chrobrego w Goleniowie

	– początki rolnictwa i udomowienie zwierząt – terminy: <i>hodowla, koczowniczy tryb życia, osiadły tryb życia, rewolucja neolityczna</i>;		między człowiekiem pierwotnym a współczesnym	lepsze od kamiennych	człowieka	– potrafi wyjaśnić, jakie korzyści daje człowiekowi umiejętność uprawy ziemi i hodowli zwierząt
2. Pierwsze cywilizacje	– powstanie pierwszych państw – Mezopotamia jako kolebka cywilizacji – znaczenie wielkich rzek dla rozwoju najstarszych cywilizacji – osiągnięcia cywilizacyjne mieszkańców Mezopotamii – Babilonia – Kodeks Hammurabiego – terminy: <i>cywilizacja, Mezopotamia, Babilonia, Sumerowie, kodeks, pismo klinowe, zikkurat</i>,	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>cywilizacja, kodeks</i> – wyjaśnia, jaką funkcję mogą pełnić rzeki w życiu człowieka	– poprawnie posługuje się terminami: <i>cywilizacja, Mezopotamia, Babilonia, Sumerowie, kodeks, pismo klinowe, zikkurat</i>, – wyjaśnia zasadę: <i>Oko za oko, ząb za ząb</i>	– opisuje rolę wielkich rzek w rozwoju rolnictwa, handlu i komunikacji – wymienia najważniejsze osiągnięcia cywilizacyjne ludów starożytnej Mezopotamii	– tłumaczy, w jaki sposób powstawały pierwsze państwa – charakteryzuje i podaje przykłady państw-miast z terenu Mezopotamii	– wymienia współczesne przedmioty, których powstanie było możliwe dzięki osiągnięciom ludów Mezopotamii
3. W starożytnym Egipcie	– warunki naturalne panujące w Egipcie –Egipt darem Nilu –struktura społeczna –terminy: <i>faraon, niewolnicy</i>	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>niewolnicy, faraon</i> – wskazuje na mapie: Egipt oraz Nil	– poprawnie posługuje się terminami: <i>niewolnicy, faraon</i>	– wie, jakie warunki naturalne panują w Egipcie	– przedstawia strukturę społeczną Egiptu – wyjaśnia rolę Nilu w rozwoju cywilizacji egipskiej	– opisuje zakres władzy faraona

Szkoła Podstawowa nr 4 im. Bolesława Chrobrego w Goleniowie

4. Osiągnięcia starożytnych Egipcjan	– Egipt jako przykład starożytnej cywilizacji egipskiej – osiągnięcia cywilizacji egipskiej – wierzenia Egipcjan jako przykład religii politeistycznej – terminy: <i>faraon, politeizm, piramidy, hieroglify, mumifikacja, sarkofag</i>	– opisuje wygląd piramid	– poprawnie posługuje się terminami: <i>faraon, politeizm, piramidy, hieroglify, mumifikacja, sarkofag</i> – wymienia najważniejsze osiągnięcia cywilizacji egipskiej	– podaje przykłady bogów i charakteryzuje wierzenia Egipcjan	– wyjaśnia powiązania między wierzeniami Egipcjan a ich osiągnięciami w dziedzinie budownictwa i medycyny	– opisuje etapy pochówku faraonów – wymienia najbardziej znane przykłady sztuki egipskiej (Sfinks, Dolina Królów, grobowiec Tutenchamona, popiersie Neferetiti), piramidy w Gizie, świątynia Abu Simbel
5. Od hieroglifów do alfabetu	– powstanie pisma i jego znaczenie dla rozwoju cywilizacji – etapy rozwoju pisma – terminy: <i>pismo obrazkowe, pismo klinowe, Fenicjanie, pismo alfabetyczne</i> – różnice między pismem obrazkowym, pismem klinowym i alfabetycznym	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>pismo obrazkowe, alfabet, pismo alfabetyczne</i> – wyjaśnia, do czego służy pismo – charakteryzuje polskie pismo jako przykład pisma alfabetycznego	– poprawnie posługuje się terminami: <i>pismo obrazkowe, pismo klinowe, Fenicjanie, pismo alfabetyczne</i> – wyjaśnia, w jaki sposób umiejętność pisanie wpłynęła na dalsze osiągnięcia człowieka – porównuje pismo obrazkowe i alfabetyczne – omawia przyczyny wynalezienia pisma	– wskazuje różne przykłady sposobów porozumiewania się między ludźmi i przekazywania doświadczeń – przyporządkowuje różne rodzaje pisma do cywilizacji, które je stworzyły	– wyjaśnia, w jaki sposób pismo obrazkowe przekształciło się w klinowe – wyjaśnia, jakie były trudności z odczytywaniem pisma obrazkowego	– podaje przykłady narodów, które posługują się pismem sięgającym tradycją do pisma greckiego oraz do łaciny – opowiada o przykładach alternatywnych języków umownych (alfabet Morse’a, język migowy)
Rozdział IV: W starożytnej Grecji						
1. Świat starożytnych Greków	– warunki naturalne Grecji – kim byli starożytni Grecy; – co łączyło starożytnych Greków; – wierzenia, religia Greków	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>Hellada, Hellenowie, polis, mity, heros</i>	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Hellada, Hellenowie, polis, mity, heros</i> – wskazuje na mapie: Grecję, Ateny	– wyjaśnia wpływ warunków naturalnych Grecji na zajęcia ludności oraz sytuację polityczną (podział na polis) – przedstawia wierzenia starożytnych Greków	– wie, co łączyło starożytnych Greków; – charakteryzuje najważniejszych bogów greckich: opisuje ich atrybuty i dziedziny życia, którym patronowali	– wyjaśnia nawiązujące do mitologii związki frazeologiczne (frazeologizmy mitologiczne): <i>objęcia Morfeusza, stajnia Augiasza, syzyfowa praca, męki Tantalą, nie</i>

Szkoła Podstawowa nr 4 im. Bolesława Chrobrego w Goleniowie

	– terminy: <i>Hellada, Hellenowie, polis, mity, heros,</i>				– omawia różne mity greckie	<i>Ariadny</i>
2.W starożytnych Atenach	– źródło potęgi Aten; – życie w starożytnych Atenach – cechy charakterystyczne demokracji ateńskiej – Perykles – najwybitniejszy przywódca demokratycznych Aten – terminy: <i>demokracja, zgromadzenie ludowe, Akropol, agora</i>	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>demokracja, zgromadzenie ludowe, Akropol, agora</i> – wskazuje na mapie: Grecję, Ateny	– poprawnie posługuje się terminami: <i>demokracja, zgromadzenie ludowe, Akropol, agora</i> – wskazuje na mapie: Grecję, Ateny	– wyjaśnia znaczenie terminu <i>demokracja</i> i charakteryzuje demokrację ateńską – opisuje wygląd greckiego polis i życie w nim na przykładzie Aten	– wyjaśnia wpływ warunków naturalnych Grecji na zajęcia ludności oraz sytuację polityczną (podział na polis) – wyjaśnia, kim był Perykles – opisuje, kto posiadał prawa polityczne w Atenach	– wskazuje podobieństwa i różnice między demokracją ateńską a współczesną demokracją parlamentarną
3. Osiągnięcia starożytnych Greków	– osiągnięcia greckich budowniczych; – mistrzowie rzeźby; – grecka matematyka i medycyna – Grecja – ojczyzna filozofii; – znaczenie filozofii w starożytnej Grecji i najwybitniejsi filozofowie	– przy pomocy nauczyciela wyjaśnia jakimi zagadnieniami interesowali się filozofowie;	– przedstawia osiągnięcia greckich budowniczych i rzeźbiarzy;	– przedstawia dokonania nauki greckiej – objaśnia, czym jest filozofia, i przedstawia jej najwybitniejszych przedstawicieli	– wyjaśnia, kim byli: Fidiasz, Myron, Sofokles, Pitagoras, Tales z Miletu, Sokrates, Platon, Arystoteles	– przybliża postać i dokonania Archimedesasa – podaje przykłady wpływu dokonań starożytnych Greków na współczesną kulturę i naukę
4. W greckim teatrze i na stadionie	– narodziny teatru greckiego – dwa wielkie dzieła przypisywane Homerowi – rola sportu w życiu starożytnych Greków – terminy: <i>Wielkie</i>	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>tragedia, komedia,, igrzyska, olimpiada, stadion</i> – opisuje rolę sportu w codziennym życiu	– poprawnie posługuje się terminami: <i>Wielkie Dionizje, tragedia, komedia, igrzyska, olimpiada, Olimpia, stadion, pięciobój olimpijski</i>	– opisuje charakter i cele antycznego teatru – wskazuje różne dziedziny kultury i sztuki rozwijane w starożytnej Grecji	– opisuje charakter antycznych igrzysk sportowych – przedstawia współczesną tradycję igrzysk olimpijskich	– charakteryzuje rolę kultury w życiu społecznym – porównuje igrzyska antyczne ze współczesnymi

Szkoła Podstawowa nr 4 im. Bolesława Chrobrego w Goleniowie

	Dionizje, , tragedia, komedia, igrzyska, olimpiada, Olimpia, stadion, pięciobój olimpijski		– przy pomocy nauczyciela opisuje, jak narodził się teatr grecki i jakie było jego znaczenie dla Hellenów			
--	--	--	---	--	--	--

Rozdział V: Dzieje starożytnego Rzymu

1. Jak powstało Cesarstwo Rzymskie?	– legendarne początki państwa rzymskiego – najważniejsze etapy w dziejach Rzymu – dokonania Gajusza Juliusza Cezara – upadek republiki – powstanie Cesarstwa Rzymskiego –terminy: <i>obywatel</i> , <i>republika</i> , –postaci legendarne i historyczne: Romulus i Remus, Gajusz Juliusz Cezar, Oktawian August	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>obywatel</i> , <i>republika</i> , – wskazuje na mapie: Rzym	– poprawnie posługuje się terminami: <i>obywatel</i> , <i>republika</i> , <i>cesarz</i> – wyjaśnia, dlaczego symbolem Rzymu została wilczyca	– omawia dokonania Gajusza Juliusza Cezara i Oktawiana Augusta – przedstawia legendarne początki Rzymu	– charakteryzuje ustrój republiki rzymskiej i jej główne organy władzy – zaznacza na osi czasu daty: 753 r. p.n.e., 44 r. p.n.e.	– omawia przyczyny oraz okoliczności upadku republiki rzymskiej – porównuje ustroje demokracji ateńskiej i republiki rzymskiej
2. W starożytnym Rzymie	– podział rzymskiego społeczeństwa – życie mieszkańców dawnego Rzymu – wierzenia starożytnych Rzymian i najważniejsze bóstwa –terminy: <i>patrycjusze</i> , <i>plebejusze</i> , <i>Forum Romanum</i> , <i>termy</i> ,	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>patrycjusze</i> , <i>plebejusze</i> , <i>Forum Romanum</i> , <i>termy</i> , <i>gladiatorzy</i> , – przy pomocy nauczyciela przedstawia warunki życia oraz rozrywki dawnych	– poprawnie posługuje się terminami: <i>patrycjusze</i> , <i>plebejusze</i> , <i>Forum Romanum</i> , <i>termy</i> , <i>amfiteatr</i> , <i>gladiatorzy</i> , – omawia wierzenia Rzymian i wpływ, jaki wywarła na nie religia Greków	– wymienia najważniejsze bóstwa czczone przez Rzymian i określa, jakimi dziedzinami życia się opiekowały	– charakteryzuje różne grupy społeczeństwa rzymskiego – wyjaśnia, dlaczego Rzym był nazywany Wiecznym Miastem – opisuje, jakie funkcje pełniło Forum Romanum	– wyjaśnia, dlaczego cesarze rzymscy starali się kierować zawołaniem ludu: Chleba i igrzysk!

Szkoła Podstawowa nr 4 im. Bolesława Chrobrego w Goleniowie

	<i>amfiteatr, gladiatorzy,</i>	mieszkańców Rzymu				
3. Dziedzictwo Cesarstwa Rzymskiego	– czym była romanizacja – dorobek prawny Rzymian –elementy rzymskiego dziedzictwa we współczesnym świecie	– przy pomocy nauczyciela wyjaśnia , czym była romanizacja	– przedstawia dorobek prawny Rzymian	– wyjaśnia , gdzie można podziwiać zabytki cywilizacji rzymskiej –wyjaśnia, czym było prawo XII tablic	– wyjaśnia, dlaczego dobra sieć drogowa jest ważna dla funkcjonowania każdego państwa – wyjaśnia rolę praw i przepisów w funkcjonowaniu państwa na przykładzie Rzymu	– opisuje wpływ prawa rzymskiego na współczesne prawo europejskie – ocenia, które z dokonań Rzymian uważa za najwybitniejsze, i uzasadnia swoją odpowiedź
4. Początki chrześcijaństwa	– Jezus z Nazaretu jako twórca nowej religii monoteistycznej – przyczyny prześladowania chrześcijan w starożytnym Rzymie – edykt mediolański i zakończenie prześladowań chrześcijan w cesarstwie – terminy: <i>chrześcijaństwo, monoteizm, apostołowie, edykt mediolański</i> – postaci historyczne: Jezus z Nazaretu, święty Piotr, święty Paweł z Tarsu, Konstantyn	– przy pomocy nauczyciela posługuje się terminami: <i>apostołowie, Jezus z Nazaretu,</i>	– poprawnie posługuje się terminami: <i>chrześcijaństwo, monoteizm, apostołowie, edykt mediolański,</i> – wskazuje na mapie: Palestynę, Jerozolimę, Mediolan	– wyjaśnia znaczenie edyktu mediolańskiego dla rozwoju chrześcijaństwa – zaznacza na osi czasu daty: 33 r. n.e., 313 r. n.e.	– opisuje najstarsze symbole chrześcijańskie – wyjaśnia, dlaczego władze rzymskie odnosiły się wrogo do chrześcijaństwa	– omawia nauki Jezusa z Nazaretu oraz dokonania świętego Piotra, świętego Pawła z Tarsu i Konstantyna Wielkiego – przedstawia dzieje wybranego świętego (na przykład swojego patrona)

Szkoła Podstawowa nr 4 im. Bolesława Chrobrego w Goleniowie

	Wielki					
--	--------	--	--	--	--	--